KOMISIJOS SPRENDIMAS

2007 m. gruodžio 14 d.

kuriuo pagal Tarybos direktyvą 91/676/EEB dėl vandenų apsaugos nuo taršos nitratais iš žemės ūkio šaltinių Jungtinei Karalystei suteikiamas leidimas Šiaurės Airijai taikyti leidžiančią nukrypti nuostatą

(Pranešta dokumentu Nr. C(2007) 6281)

(Tik tekstas anglų kalba yra autentiškas)

(2007/863/EB)

EUROPOS BENDRIJŲ KOMISIJA,

atsižvelgdama į Europos bendrijos steigimo sutartį,

atsižvelgdama į 1991 m. gruodžio 12 d. Tarybos direktyvą 91/676/EEB dėl vandenų apsaugos nuo taršos nitratais iš žemės ūkio šaltinių [1], ypač į jos III priedo 2 punkto trečią pastraipą,

kadangi:

(1) Jei mėšlo kiekis, kurį valstybė narė kasmet numato vienam hektarui, yra kitoks nei nustatyta Direktyvos 91/676/EEB III priedo 2 punkto antros pastraipos pirmame sakinyje ir a papunktyje, šis kiekis turi būti nustatytas taip, kad nekiltų kliūčių siekti tos direktyvos 1 straipsnyje nustatytų tikslų, ir turi būti pagrįstas objektyviais kriterijais, pavyzdžiui, šiuo atveju – tai ilgas vegetacinis periodas ir daug azoto įsisavinantys pasėliai.

(2) 2007 m. rugpjūčio 10 d. Jungtinė Karalystė pateikė Komisijai prašymą, kad pagal Direktyvos 91/676/EEB III priedo 2 punkto trečią pastraipą jai būtų leista Šiaurės Airijai taikyti leidžiančią nukrypti nuostatą.

(3) Prašoma leidžianti nukrypti nuostata susijusi su Jungtinės Karalystės ketinimu leisti Šiaurės Airijos ganykliniuose ūkiuose naudoti vienam hektarui per metus iki 250 kg azoto, esančio gyvulių mėšle. Leidžianti nukrypti nuostata galėtų būti taikoma maždaug 732 Šiaurės Airijos ūkiams, t. y. 2,7 % visų ūkių, 4 % kultivuojamų žemės ūkio naudmenų ir 5 % gyvulių vienetų.

(4) Priimti Direktyvą 91/676/EEB įgyvendinantys teisės aktai – 2006 m. Šiaurės Airijos nitratų veiksmų programos įgyvendinimo taisyklės (2006 m. taisyklės Nr. 489) (angl. *Nitrates Action Programme Regulations (Northern Ireland) 2006 (Regulations 2006 No 489)*), kurie taip pat taikomi prašomai leidžiančiai nukrypti nuostatai.

(5) 2006 m. fosforo naudojimo Šiaurės Airijos žemės ūkyje taisyklėse (angl. *Phosphorus (Use in Agriculture) Regulations (Northern Ireland) 2006*) nustatytos vandenų taršos prevencijos priemonės, reglamentuojančios fosfatinių trąšų naudojimą dirvai tręšti. Šiose taisyklėse cheminių trąšų naudojimas draudžiamas, išskyrus atvejus, kai įrodoma, kad tokių trąšų kiekis neviršija pasėliams būtino kiekio, taip pat reikalaujama atlikti cheminę analizę ir įvertinti dirvos derlingumą.

(6) Iš pateiktų vandens kokybės duomenų matyti, kad Šiaurės Airijos vandens telkiniams būdinga nedidelė nitratų koncentracija. 2005 m. vidutinė nitratų koncentracija požeminiuose vandenyse buvo mažesnė kaip 20 mg/l nitratų 71 % stebėjimo punktų, o didesnė kaip 50 mg/l nitratų koncentracija buvo nustatyta ne daugiau kaip 7 % mėginių ėmimo vietų. Remiantis upių vandens kokybės duomenimis, 2005 m. vidutinė nitratų koncentracija buvo mažesnė kaip 20 mg/l 99 % mėginių ėmimo vietų ir nė viename stebėjimo punkte neviršijo 50 mg/l nitratų. Visuose didžiuosiuose ežeruose vidutinė nitratų koncentracija buvo mažesnė kaip 10 mg/l.

(7) Trečiojoje Nitratų direktyvos įgyvendinimo ataskaitoje teigiama, kad 1999–2003 m. 72 % požeminio vandens stebėjimo punktų nitratų koncentracija buvo stabili arba mažėjo; tuo pačiu laikotarpiu nitratų koncentracija paviršiniame vandenyje buvo stabili arba mažėjo 87 % paviršinio vandens stebėjimo punktų.

(8) Remiantis Direktyvos 91/676/EEB 3 straipsnio 5 dalimi, *2006 m. Šiaurės Airijos nitratų veiksmų programos įgyvendinimo taisyklės* taikomos visoje Šiaurės Airijos teritorijoje.

[1] OL L 375, 1991 12 31, p. 1. Direktyva pakeista Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 1882/2003 (OL L 284, 2003 10 31, p. 1).

(9) Per pastarąjį dešimtmetį sumažėjo gyvulių skaičius ir buvo naudojama mažiau cheminių trąšų. 1995–2005 m. galvijų, kiaulių ir avių skaičius sumažėjo atitinkamai 2 %, 36 %, ir 22 %. 1999–2005 m. cheminių azoto trąšų buvo sunaudota 41 % mažiau, taigi 2005 m. azoto sklaidos rodiklis buvo 89 kg hektarui, o fosfatinių trąšų per tą patį laikotarpį buvo sunaudota 49 % mažiau – 2005 m. buvo sunaudojama vidutiniškai 7 kg fosforo hektarui. Azoto perteklius nacionaliniu mastu sumažėjo nuo 159 kg/ha 1995 m. iki 124 kg/ha 2005 m.

(10) Dėl didelio kritulių kiekio ir vyraujančio menkai pralaidaus vandeniui dirvožemio 93 % Šiaurės Airijos žemės ūkio naudmenų sudaro ganyklos, kurių didelė dalis tinkama arba labai tinkama žolei auginti. Kadangi didesnė Šiaurės Airijos dirvožemių dalis yra nelabai pralaidi vandeniui, yra didelė denitrifikacijos tikimybė, todėl dirvožemyje mažėja nitratų koncentracija, o kartu ir nitratų kiekis, kuris gali būti išplautas.

(11) Šiaurės Airijoje 70 % žemės yra naudojama ekstensyviai žemdirbystei, o 45 % visos žemės apdirbama pagal agrarinės aplinkosaugos programas.

(12) Šiaurės Airijos klimatas, kuriam būdingas tolygus metinis kritulių pasiskirstymas ir palyginti maži metinės temperatūros svyravimai, yra palankus gana ilgam žolės augimo sezonui (nuo 270 dienų per metus rytinės pakrantės rajonuose iki maždaug 260 dienų per metus vidurio žemumose, kur žemė aktyviai tvarkoma ir kultivuojama).

(13) Remiantis pranešime pateiktais patvirtinamaisiais dokumentais, siūlomas vienam hektarui per metus 250 kg azoto, esančio ganomų gyvulių mėšle, kiekis yra pagrįstas objektyviais kriterijais – ilgu vegetaciniu periodu ir daug azoto įsisavinančiais pasėliais.

(14) Išnagrinėjusi prašymą Komisija mano, kad vienam hektarui siūlomas 250 kg kiekis nesutrukdys siekti Direktyvoje 91/676/EEB numatytų tikslų, jeigu bus laikomasi tam tikrų griežtų reikalavimų.

(15) Šis sprendimas turėtų būti taikomas kartu su *2006 m. Šiaurės Airijos nitratų veiksmų programos įgyvendinimo taisyklėmis*, kurios Šiaurės Airijoje galioja nuo 2007 iki 2010 m.

(16) Šiame sprendime numatytos priemonės atitinka Direktyvos 91/676/EEB 9 straipsniu įkurto Nitratų komiteto nuomonę,

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

Remiantis 2007 m. rugpjūčio 10 d. rašte pateiktu prašymu, Jungtinei Karalystei suteikiamas leidimas, laikantis šiame sprendime nustatytų sąlygų, taikyti Šiaurės Airijai leidžiančią nukrypti nuostatą, pagal kurią leidžiama nustatyti didesnį gyvulių mėšlo kiekį nei nurodyta Direktyvos 91/676/EEB III priedo 2 punkto antros pastraipos pirmame sakinyje ir a papunktyje.

2 straipsnis

Sąvokų apibrėžtys

Šiame sprendime vartojamos šios sąvokos:

a) ganykliniai ūkiai – tai ūkiai, kurių 80 % arba didesnio žemės ūkio paskirties ploto, tinkamo tręšti mėšlu, sudaro ganyklos;

b) ganomi gyvuliai – tai galvijai (išskyrus veršelius), avys, elniai, ožkos ir arkliai;

c) žolė – tai nuolatinės arba laikinos ganyklos (laikinose ganyklose žolė auga mažiau kaip ketverius metus).

3 straipsnis

Taikymo sritis

Šis sprendimas taikomas individualiai, laikantis 4, 5 ir 6 straipsniuose ganykliniams ūkiams nustatytų sąlygų.

4 straipsnis

Metinis leidimas ir įsipareigojimas

1. Ūkininkai, pageidaujantys pasinaudoti leidžiančia nukrypti nuostata, kasmet kompetentingoms institucijoms pateikia prašymą.

2. Pateikdami šio straipsnio 1 dalyje nurodytą metinį prašymą jie raštu įsipareigoja vykdyti 5 ir 6 straipsniuose nustatytas sąlygas.

3. Kompetentingos institucijos užtikrina, kad būtų atliekamas visų prašymų dėl leidžiančios nukrypti nuostatos taikymo administracinis patikrinimas. Jeigu patikrinusios šio straipsnio 1 dalyje nurodytus prašymus nacionalinės institucijos nustato, kad 5 ir 6 straipsniuose nustatytos sąlygos neįvykdytos, apie tai pranešama prašymo pateikėjui. Tokiu atveju prašymas laikomas atmestu.

5 straipsnis

Mėšlo ir kitų trąšų naudojimas

1. Laikantis šio straipsnio 2–8 dalyse nustatytų sąlygų, ganomų gyvulių mėšlo kiekis, kiekvienais metais įterptas į ganyklinių ūkių dirvą, įskaitant gyvulių mėšlą, patenkantį į dirvą ganant gyvulius, neviršija mėšlo kiekio, kuriame yra 250 kg azoto vienam hektarui.

2. Bendras į dirvą patenkančio azoto kiekis neviršija numatomo konkrečiam pasėliui reikalingo maisto medžiagų kiekio, taip pat turi būti atsižvelgta į dirvoje esantį azoto kiekį.

3. Kiekvienas ūkis rengia tręšimo planą, kuriame apibūdinama ūkio dirbamosios žemės sėjomaina ir planuojamas mėšlo, azoto bei fosfatinių trąšų naudojimas. Ūkis tokį planą parengia ne vėliau kaip iki kiekvienų kalendorinių metų kovo 1 d.

Tręšimo plane pateikiama ši informacija:

a) gyvulių skaičius, gyvulių ir mėšlo laikymo sistemos apibūdinimas, taip pat mėšlo kiekis, kurį galima laikyti;

b) azoto (atėmus kiekį, kuris prarandamas laikant gyvulius ir mėšlą) ir fosforo, esančio ūkyje sukauptame mėšle, kiekio skaičiavimo duomenys;

c) sėjomaina ir kiekvieno pasėlio plotas, įskaitant scheminį žemėlapį, kuriame nurodytas atskirų laukų išdėstymas;

d) numatomas pasėliams reikalingas azoto ir fosforo kiekis;

e) iš ūkio išvežto arba į jį įvežto mėšlo kiekis ir rūšis;

f) azoto ir fosforo kiekio dirvožemyje analizės rezultatai (jei yra);

g) azoto ir fosforo kiekis, patenkantis į kiekvieno lauko dirvą paskleidus mėšlą (kai žemės sklypai pagal pasėlius ir dirvožemio rūšį yra vienarūšiai);

h) azoto ir fosforo kiekis, patenkantis į kiekvieno lauko dirvą paskleidus chemines ir kitokias trąšas.

Pasikeitus ūkininkavimo metodams, planai persvarstomi ne vėliau kaip per septynias dienas, siekiant užtikrinti, kad jie atitiktų iš tikrųjų taikomus ūkininkavimo metodus.

4. Kiekvienas ūkis rengia tręšimo ataskaitas, kuriose pateikia ir informaciją apie nuotekų tvarkymą bei į ūkį patenkantį fosforo kiekį. Šios ataskaitos kiekvienais kalendoriniais metais pateikiamos kompetentingai institucijai.

5. Kiekvienas ganyklinis ūkis, kuriam taikoma individuali leidžianti nukrypti nuostata, sutinka, kad 4 straipsnio 1 dalyje nurodytas prašymas, tręšimo planas ir tręšimo ataskaitos būtų tikrinami.

6. Ne rečiau kaip kas ketverius metus visuose kiekvieno ūkio, kuriam taikoma leidžianti nukrypti nuostata, plotuose, kurie yra vienarūšiai pagal sėjomainą ir dirvožemio ypatybes, atliekama azoto ir fosforo koncentracijos dirvožemyje analizė. Kiekviename 5 hektarų ūkio dirbamosios žemės plote atliekama bent viena analizė.

7. Mėšlo negalima skleisti rudenį prieš žolės sėją.

8. Kiekvienas ganyklinis ūkis, kuriam taikoma individuali leidžianti nukrypti nuostata, užtikrina, kad fosforo balansas, apskaičiuotas pagal metodus, kuriuos pagal šio sprendimo 7 straipsnio 2 dalį nustatė kompetentinga institucija, neviršytų vienam hektarui per metus nustatyto 10 kg fosforo pertekliaus.

6 straipsnis

Žemėtvarka

80 % arba didesnio žemės ploto, kuris gali būti tręšiamas mėšlu, skiriama žolei auginti. Ūkininkai, kuriems taikoma individuali leidžianti nukrypti nuostata, imasi šių priemonių:

a) laikinos ganyklos suariamos pavasarį;

b) suarus ganyklas visų rūšių dirvoje iš karto sodinami pasėliai, kuriems reikia daug azoto;

c) į pasėlių sėjomainą neįtraukiami ankštiniai arba kiti augalai, kaupiantys atmosferos azotą. Tačiau ši nuostata netaikoma dobilams ganyklose, kuriose yra mažiau kaip 50 % dobilų, taip pat su žole įsėtiems javams ir žirniams.

7 straipsnis

Kitos priemonės

1. Šios leidžiančios nukrypti nuostatos taikymas neprieštarauja priemonėms, kurių reikia imtis siekiant užtikrinti atitiktį kitiems Bendrijos aplinkosaugos teisės aktams.

2. Kompetentingos institucijos parengia ir pateikia Komisijai išsamią fosforo balanso skaičiavimo ūkiuose, kuriems taikoma leidžianti nukrypti nuostata, tvarką, kurią taikant atsižvelgiama į fosforo kiekį koncentratuose, pašaruose bei trąšose ir į fosforo kiekį produktuose (gyvuose gyvuliuose, mėsoje ir kituose gyvuliniuose produktuose), pašaruose bei pasėliuose.

8 straipsnis

Stebėsena

1. Kompetentinga institucija sudaro ir kasmet atnaujina žemėlapius, kuriuose nurodoma kiekvieno rajono ganyklinių ūkių, gyvulių ir žemės ūkio paskirties žemės, kuriai taikoma individuali leidžianti nukrypti nuostata, procentinė dalis.

Šie žemėlapiai pateikiami Komisijai kasmet, o pirmą kartą – iki 2008 m. gegužės 1 d.

2. Ūkių, kuriems taikoma veiksmų programa ir leidžianti nukrypti nuostata, stebėsena atliekama ūkio laukų lygmeniu ir stebimose žemės ūkio zonose. Referencinės stebimos žemės ūkio zonos atrenkamos taip, kad dirvožemis būtų įvairių rūšių, būtų vykdoma įvairaus intensyvumo žemdirbystė ir taikomi įvairūs tręšimo metodai.

3. Duomenys apie žemės naudojimą vietos lygmeniu, pasėlių sėjomainas ir ūkininkavimo metodus ūkiuose, kuriems taikoma individuali leidžianti nukrypti nuostata, gaunami remiantis tyrimais ir maisto medžiagų analize. Šie duomenys gali būti naudojami atliekant tam tikra sistema grindžiamus skaičiavimus, susijusius su nitratų išplovimu ir fosforo nuostoliais laukuose, kuriuose per metus į vieną hektarą su ganomų gyvulių mėšlu patenka iki 250 kg azoto.

4. Vandens, ištekančio iš šaknų zonos ir patenkančio į požeminį vandenį bei paviršinį vandenį, azoto ir fosforo koncentracija nustatoma remiantis stebimoms žemės ūkio zonoms priklausančių ūkių negilaus gruntinio vandens, dirvožemio vandens, drenažo vandens ir upelių stebėjimo duomenimis.

5. Netoli itin pažeidžiamų ežerų esančiose žemės ūkio zonose vykdoma sustiprinta vandenų stebėsena.

6. Siekiant iki leidžiančios nukrypti nuostatos taikymo pabaigos surinkti išsamios mokslinės informacijos apie intensyvaus naudojimo ganyklų sistemas ir taip patobulinti maisto medžiagų valdymą, atliekamas tyrimas. Šiame tyrime, kuris atliekamas reprezentatyviose vietovėse, daugiausia dėmesio skiriama maisto medžiagų praradimui (įskaitant nitratų išplovimą, su denitrifikacija susijusius nuostolius ir fosfatų praradimą), taikant intensyvias pienininkystės sistemas.

9 straipsnis

Tikrinimas

1. Siekdama nustatyti, ar neviršijamas per metus vienam hektarui nustatytas didžiausias 250 kg azoto, esančio ganomų gyvulių mėšle, kiekis, taip pat ar neviršijamos didžiausios leistinos tręšimo azoto ir fosforo trąšomis normos ir laikomasi žemės naudojimo sąlygų, kompetentinga nacionalinė institucija atlieka visų ūkių, kuriems taikoma individuali leidžianti nukrypti nuostata, administracinį tikrinimą.

2. Remiantis rizikos analize, ankstesniais metais atliktų patikrinimų rezultatais ir Direktyvos 91/676/EEB įgyvendinimo teisės aktų bendrosios atsitiktinės kontrolės rezultatais, sudaroma patikrinimų vietoje programa. Pagal 5 ir 6 straipsniuose nustatytas sąlygas patikrinimai vietoje atliekami ne mažiau kaip 3 % ūkių, kuriems taikoma individuali leidžianti nukrypti nuostata.

10 straipsnis

Ataskaitų teikimas

1. Kompetentinga institucija kasmet praneša Komisijai stebėsenos rezultatus ir pateikia trumpą ataskaitą apie vandens kokybės raidą bei vertinimo metodus. Ataskaitoje pateikiama informacija apie tai, kaip tikrinamas leidžiančios nukrypti nuostatos taikymo sąlygų vykdymas, t. t. kaip atliekami ūkių patikrinimai; ataskaitoje taip pat nurodoma informacija apie reikalavimų nesilaikančius ūkius, pagrįsta administracinių patikrinimų ir patikrinimų vietoje rezultatais.

Pirmoji ataskaita pateikiama iki 2008 m. lapkričio mėn., o kitos ataskaitos atitinkamai iki kiekvienų metų birželio mėn.

2. Į šiuos gautus rezultatus Komisija atsižvelgs svarstydama naują prašymą dėl leidžiančios nukrypti nuostatos taikymo.

11 straipsnis

Taikymas

Šis sprendimas taikomas įgyvendinant 2006 m. gruodžio 1 d. *2006 m. Šiaurės Airijos nitratų veiksmų programos įgyvendinimo taisykles (2006 m. taisyklės Nr. 489)*. Jis galioja iki 2010 m. gruodžio 31 d.

12 straipsnis

Šis sprendimas skirtas Jungtinei Karalystei.

Priimta Briuselyje, 2007 m. gruodžio 14 d.

Komisijos vardu

Stavros DIMAS

Komisijos narys